

Előfizetési ár:

Egész évre 4 K.
Fél évre 2 K.
Negyed évre 1 K.
Egyes szám 20 f.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Kiadja az Orsz. Erdészeti Egyesület
(Budapest, V. Alkotmányutca 6. sz.)

Felőlős szerkesztő:

TÖRÖK SÁNDOR m. k. erdőmester,
erdőőrri szakiskolai igazgató.

AZ ERDŐ

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmonsor vagy annak helye 40 f. Egész oldal 40 K. Fél oldal 20 K. Negyed oldal 10 K. Nyolczad oldal 5 K.

Többszörös megjelenés esetén engedmény megegyezés szerint.

Előfizetők részére az álláskinálat és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

Az előfizetési ár „Az Erdő kiadóhivatala” czfimen Temesvár-Belváros, Uhrmann Henrik papirkereskedése, küldendő.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az Erdő” szerkesztőségéhez, — Temesvár 3, Vadászterdői erdőőrri szakiskola.

Az Erdő munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalan származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erd. Egyes. által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Tartalom:

Lászlóffy István: Erdei érték- és árszabályzat.

Sohenk Jakab: A fűrj és fogoly viszonylagos elterjedése hazánkban.

Barátfalvi Béla: Az eleven sövényekről.

Külföldiek: A villámcsapásról. — Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár tagjai. — Az irlandi tiszafa.

— Fészekpusztítás következménye.

Kinevezések.

Álláskereslet.

Előfizetések nyugtázása.

Pályázati hirdetmények.

Hirdetések.

A tárczában:

Tanos Pál: Eperéréskor.

Erdei érték- és árszabályzat.

Irta: **Lászlóffy István**, vármegyei tb. főjegyző.

Az erdőben elkövetett büntetendő cselekmények csaknem minden esetben az erdőbirtokost megkárosítják, a miért a kárt szenvedett a hatóságnál nemcsak a büntetendő cselekmény megtorlását kívánhatja, hanem kárának megtérülésére is igényt támaszthat. Sőt a kárt szenvedett erdőkincstárt képviselő erdőszemélyzetnek a kárigény bejelentése hivatalos kötelessége és csak kellően indokolt esetben állhat el a kincstárt károsító megbüntetésétől és a kár megtérítésétől, mert ellenkező esetben vagyoni felelősséggel járó feyelmi vétséget követ el.

Az erdőbirtokosnak ennél fogva az ellopott erdei termék értékét, vagy károsítás esetében a szenvedett kárnak pénzben kifejezett mennyiségét kell mindenekelőtt ismerni, hogy annak megtérítése végett az illetékes hatóságnál siker reményével léphessen fel.

Erre a célra szolgál az erdei érték- és árszabályzat.

Az erdőörvény 85. §-a ugyanis akként intézkedik, hogy az erdőkárok megállapíthatása végett

a vármegyék közigazgatási bizottságainak erdei érték- és árszabályzatot kell készíteni, hogy azok az erdei lopások és károsítások meghatározásánál és megállapításánál mértékül szolgáljanak.

A törvénynek ezen rendelkezése alapján minden vármegye közigazgatási bizottsága az egyes vidékek árviszonyainak tekintetbe vétele mellett három évenként, vagy ha annak szüksége mutatkozik, erdei érték- és árszabályzatot készít és bocsát a hatóságok és az erdőbirtokosok rendelkezésére.

Amikor a szabályzatban feltüntetve vannak sorolva azon erdei termékek árai, a melyek a vármegye területén termelődnek és forgalom tárgyát képezik; továbbá azon károsításoknak pénzben kifejezett határai, a melyek az erdőben előfordulhatnak. Minthogy pedig az erdőbirtokosnak állatok által okozott károsítások eseteiben, az állatok behajtása folytán költségei merülhetnek fel: a szabályzatban az állatok faja és darabszáma szerint is meg vannak határozva azok az összegek (hajtópénzek), a melyek a kárban talált állatok behajtása esetén követelhetők.

Azt, hogy ezen érték- és árszabályzatot adott esetekben hogyan kell használni, bővebben kifejteni szükségtelennek mutatkozik, mert a szabályzat úgy van szerkesztve, hogy abból a panaszhoz szükséges adatok könnyen kivehetőek.

Itt csupán arra az egy körülményre hívjuk fel az erdőbirtokosok és az erdőszemélyzet figyelmét, hogy a hatósághoz intézet beadványaikban (erdei rovatos napló) az erdei termékek megnevezésénél azokat a meghatározásokat használják, a melyek a szabályzatban foglaltaknak, mert ha az erdei terméket más néven nevezik meg, a hatóságokat könnyen tévedésbe ejthetik, a mi az erdőbirtokos hátrányára is szolgálhat.

Ezúttal azt a kérdést óhajtjuk megvilágítani, hogy vajjon az erdőbirtokosok csupán az érték- és árszabályzatban meghatározott értékösszegek megállapítására tarthatnak-e igényt és illetve, hogy tettesek csupán a szabályzatban foglalt értékösszegek megféréítésére kötelezhetők-e, ha az erdőbirtokos a szabályzat szerinti összegnél nagyobb kárt szenvedett is?

Mert köztudomású dolog, hogy mint minden gazdasági termék, úgy az erdei termék is folytonos árhullámnak van kitéve és az erdei termékek, különösen az utolsó években annyira emelkedtek, hogy a szabályzatban megállapított összegek, a tényleges értéknél jóval alacsonyabbak.

Az erdőtvörvénynek az erdei lopásról rendelkező szakaszai szerint tettes a fa értékét; az erdei kártételekről szóló rendelkezései szerint pedig az okozott kárt köteles megtéríteni.

Ebből nyilvánvalóan az tűnik ki, hogy ha a faérték, vagy az okozott kár nagyobb, mint a mennyi az érték- és árszabályzat szerint igényelhető: az erdőbirtokos a lopott termék tényleges értékének, vagy tényleg okozott kárának megítélésére jogosult, mert a törvénynek említett rendelkezései nem az érték- és árszabályzatban meghatározott faérték és kár megítélését mondják ki és mert a törvény alapján a szabályzat csupán

azzal a céllal készítették, hogy a kár a hatóság által megállapítható legyen.

Ha tehát az erdőbirtokos, vagy akár a tettes is, bizonyítékokkal reá tud mutatni arra, hogy az érték vagy a kár a szabályzat szerint meg nem állapítható, a hatóságnak azt más eszközök igénybevételével kell megállapítani, mert nincsen olyan törvényes rendelkezés, a mely a szabályzatban meghatározott értékeknek és károknak megítélését tenné kötelezővé, de nem is lehet, mert ez az osztó igazsággal állana ellentétben.

E szerint az erdőbirtokos erdei lopások és károsítások eseteiben, ha szükségét véli, kárának megítélése végett bírói becslést kérhet és a hatóság a becslést elrendelni köteles.

Igen természetes azonban, hogy bírói becslés kérése csak abban az esetben kívánatos, ha nagyobb összeg forog szóban, a mikor a becslési eljárás költségei tekintetbe nem jöhetnek.

A fürj és fogoly viszonylagos elterjedése hazánkban.*)

A Magyar Ornithologiai Központ fölhívása.

Mind általánosabbá és hangosabbá válik az a panasza, hogy ijesztő mértékben pusztul Magyarországnak

*) A Magyar Ornithologiai Központnak az Erdészeti Lapokban közölt jelen felhívását arra való tekintettel, mert e téren erdészeti altiszteink is nagy szolgálatot tehetnek, célszerűnek tartjuk szövegét közölni. Szerk.

életüktől megfosztott fák itthagytott vékony ágainak még nem volt idejük arra, hogy elkorhadjanak; itt fekszenek számtalan kisebb-nagyobb hasábokban szanaszét; de már elborította, sok helyütt gyönyörűen be is boltozta csaknem mindnyáját a lábrakelt iszalagvessző és a eszűző-mászó, hosszú indákat eresztő vadszeder. Csak alig pár esztendő telt be azóta és mennyire megváltozott itt minden!

Ahol előbb az egymás hátán állott fák tövében csak azt a komor színű, korhadó, süppedő falalevelest láttuk elterülni a végtelenségig, ott most sokezernyi új élet serkent a ritkán meghagyott magfák koronáinak a védelme alatt. A gyönyörködő szemünk előtt ringó sok-sok millió zöld fűszál; a minden szemnyalatot kimerítő számtalan kedvesnél kedvesebb erdei virág; a már magasra fölnyult sarjhajtások között megvonuló tengernyi apró csemete s az a milliárd élő lény, amelyek ezeken születnek, élnek és meghalnak: ezek mind, mind annak a fűrész- és fejszemunkának, az ennek nyomán fölszabadult világosságnak köszönhetik, aminek a legparányibb féreg is örül: az életet.

És ennek köszönheti ezt az a sárga csillagos, fehér pillangós kedves kis virág is, mely előbb csak szemérmesen rejtőzködött, majd annyira előre tört, hogy

Eperéréskor.

Irta: Tanos Pál.

A jól záródott szálerdő sötét árnya alatt vastagra szaporodott hosszú éveken át az a jó televény, melynek a zsírjában csakhamar sűrűen fölverődött a sokféle növény, melyek a folytonos sötétségben eddig csak tengődő, nyomorgó életet éltek. Csak alig pár éve még, hogy azokat a sűrűen állott hosszú tölgyсударakat meg-ritkították s ahová előbb csak lopva tudott néha bebesurranni, egy-egy árva napsugár, ott most a szabaddá lett szellő szárnyaival versenyre a korlátokba nem ütköző világosság és valóságos sugárörömbben fürdik a megszapordott növényzet dús lombozata.

Még csak alig mult el az az idő, amikor az erdész itt végeztette a fűrész és a fejsze dúló munkáját; az

hajdan méltán híres madárvilága. Érthető ez a panasz ha a réti és vízi madárvilágra vonatkozik, amelytől csak az utolsó félszázad alatt is egy millió holdnál nagyobb területet hódított el ármentesítések révén a haladó kultúra. De éppen ezzel a ténynyel kapcsolatban annál feltűnőbb a fűrj rohamos pusztulásáról szóló panasz, minthogy az elhódított óriási területek éppen az ő birodalmát gyarapították, úgy hogy inkább rohamosabb elszaporodását lehetett volna várni.

A tény azonban mégis csak az, hogy a fűrj nagyon megfogyott, amit kétségtelenül bizonyít a Magyarország vadlelvéséről szóló statisztika. (Vadászlap, 1895—1905. évf.) Összehasonlítás céljából és alább kiderülő okokból egyúttal ideiktatom a fogolyra vonatkozó lőjegyzéket is. Eszerint 11 év alatt a következőképpen alakult az évenként lelőtt foglyok és fűrjek mennyisége:

Év	Fogoly	Fűrj
1895	163973	84521
1896	207427	74749
1897	269027	63601
1898	287259	60967
1899	389314	75715
1900	396890	55863
1901	392020	66948
1902	444955	91209
1903	464027	76576
1904	553895	77547
1905	575662	94600

A látszat szerint tehát nem fogyott a fűrj; ha azonban lőjegyzékét összehasonlítjuk a fogolyéval, akkor egészen más eredményre jutunk. A lelőtt foglyok száma ugyanis állandóan növekedett s 1905-ben már 3-szor

úgy látszott, mintha annak a vágásnak egyes tisztás helyei, nagy fehér abroszokkal volnának beterítve, mely most a zöld bokrok közé elszórt skarlátpiros kis mezőkké változtatta át azokat a helyeket, édes illattal is árasztván el az egész vidéket. Ebből a fehér pillangós virágmezőből fejlődtek azok az illatos szamóca-szemek, melyek most kipiroslanak onnan azok közül a zöld levelek közül s hívják oda magukhoz a légnek és a földnek éhes, vagy nyalánk lakosait.

Félte félt a gondos erdész az ilyen helyeket; nem mintha magát azt a szép piros szamóczát sajnálná valami nagyon, hanem azért, mert aggódva gondol arra, hogy mikor az epret szedik, akkor az ő gonddal, fáradsággal költséggel odatelepített csemetéi, a melyek a sarjhajtású bokrok között és az Istentől származott eperszárak alatt csak alig szedték még magukra a második levélpárt, kiméletlenül tapostatnak el a nyalánk, vagy kapzsi eprészök által.

Meg is kapják az erdő őrei szigorú rendeletet, hogy így meg úgy kell tenni azokkal a vakmerőkkel, akik azokba a szentélyekbe behatolni merészelnék; hogy aztán irgalom senki fia, leánya iránt se legyen ám!

És azok az örök végre is hajtják a szigorú rendeleteket egészen a körülmények szerint. Ott járnak mindig

akkora volt, mint 1895-ben. Ha a két faj arányosan szaporodott volna, akkor a változatlan körülmények következtében 1905-ben legalább 255.000 fűrjet lehetett volna lőni, holott a lőjegyzék csak 94.600-at mutat ki.

Itt meg kell jegyezni azt, hogy 1895-ben még sokkal kevesebb vadásztársaság és uradalom küldött be lőjegyzékeket, mint 1905-ben. Míg azonban a jóval több helyi lőjegyzék alapján összeállított országos kimutatás a fogolyra nézve rohamos emelkedést eredményezett, addig a fűrjnél csak alig tudott a status quo ante-n túlmenni. Ez a tény közvetve azt mondja ki, hogy a fűrjállomány 1895-től 1905-ig tetemesen és rohamosan csökkent. A lelőtt foglyok számának óriási emelkedését — 1905-ben 400.000-el több volt, mint 1895-ben — azonban tisztán ez a körülmény nem magyarázhatja meg, azt kell következtetnünk belőle, hogy a fogolyállomány ezalatt az idő alatt tetemesen és rohamosan növekedett.

Önkéntelenül is felmerült az a kérdés, hogy mi ennek a sajátságos tüneménynek az oka? A két faj tartózkodási helyei és fészkelési viszonyai alig különböznek egymástól s így legfeljebb arról lehetne szó, hogy a fűrj valamivel későbbben fészkel s ennek következtében aratás alkalmával valamivel több költsége pusztul el.

Ennél sokkal nagyobb hatású a fűrj vonulása, mert ezalatt rengeteg veszélynek van kitéve, különösen a Földközi tenger partvidékein, ahol évenként milliószámra fogják őket. Némi izelítőül csak két példát hozok fel: 1895-ben Marseille kikötőjébe 8,000.000 fűrj érkezett, Alexandriából pedig évenként 2,000.000 kerül kivitelre. Kétségtelen, hogy ezekben a horribilis szá-

és öröködnék folytonosan. Az egyik a czimerfa derekához vágja annak a szegény vén anyókanak a telt epres fazékát, amelynek meglöltésével már szürke hajnal óta vesződött ez a szegény asszony, hogy az árából egy kis sóra való is kerüljön majd. Pedig ezzel nemcsak a munkája vesz kárba és a hozzákötött reménysége is, hanem zálogot is kell adnia, hogy érte még majd keserves napszámokat is szolgáljon az uradalmi faiskolába, s jó szerencse, ha még ütletet is nem kap ezeknek a tetejébe. Aztán szomorúan ballagva hazafelé elgondolkodik az idők mulandóságán, változásán s csak úgy magának mondja, hogy hej, de másképp történt meg az ilyen dolog, amikor ő még fiatal is, szép is, kapós is volt! . . .

A másik pedig ott lepi a kaczkias Varju Zsófit, amint a reggeli harmattól lucskosan és a sok hajolástól az epernél is pirosabban szedegeti azokat a piczi piros szemeket az ő zöld hársfelevéllel bélelt kosarába s észre se veszi, hogy hogyan sompolyog egészen a közeleiben egy férfialak . . . A nyalka József jáger, aki csak nemrég is még deli huszárírer volt s megtanulta, hogy mi illik a nőekkel szemben, csak nem hagyhatja ezt a szép menyecskét úgy egymagában vesződni . . . segít hát neki ő maga is. Egy erős hársfahusáng lédus su-

mokban rengeteg sok hazai fűrj is szerepel s hogy az ezekből a mészárolásokból előálló irtózatossá válások lényegesen hozzájárulnak a fűrjállomány rohamos csökkenéséhez.

Evvel szemben a fogolynál esetleg azt lehetne érvényesíteni, hogy azt nálunk jóval több ideig lövik, tehát aránylag is nagyobb mennyiségben s hogy oly télen át, mint amilyen volt pl. az idej, ugyancsak rettenetes sok fogoly esik a hideg hó, élelemhiány s ennek következtében az orrvadászok áldozatául.

A két madárfaj sajtós viszonyában dr. Tarján Tibor, aki ezt a kérdést felvetette (Aquila 1906. évf. 220. lap), még azt az észrevételt tette, hogy oly területeken, ahol gyakori a fogoly, ott rendszeren ritka a fűrj, és fordítva, továbbá azt, hogy régebben fűrjdús vidékeken a fogoly nagyobb mértékű elszaporodásával fokozatosan csökkent, úgyszólván megsemmisült a fűrjállomány. Arra a feltevésre jutott ezek alapján, hogy talán éppen a fogoly az, amely kiszorítja a fűrjet.

A részletes, megyék szerinti összeállított löjegyzékek, melyeket rövidség kedvéért külön föl nem tüntetek, valóban igazolják dr. Tarján észrevételét. Pl. Bács, Torontál és Temes megyékben, a leghíresebb fűrjzö területeken 1895-ben még 12-szer, 24-szer illetve 48-szor annyi fűrjet lőttek mint foglyot, 1905-ben pedig már közel egyenlő számban kerültek terítékre. A fogolyállomány tehát rohamosan növekedett. De vajjon tényleg a fűrj rovására szaporodott-e a fogoly? Mert ezt a tagadhatatlan térfoglalást esetleg úgy is lehetne magyarázni, hogy a fogoly vadászatilag értékesebb lévén a fűrjnél, azt több védelemben részesítik, települését mesterségesen is elősegítik, esetleg éveken át nem lövik,

daráról lefejtli a könnyen leváló héjat s egykettőre csinál magának belőle kosarat, amelybe ő is szedhesse az epret. És szedi ő is, szedi a Zsófi is, szedik ketten együtt is, hogy csakhamar megtelik a menyecske kosara... Nagy szerencse, ha nem a nyalka József jáger hagy zálogot a szép Varju Zsófinál!...

Amikor pedig mi itt a pesti Dunaparton megveszszük azt a kosár epret, nem is gondolunk arra, hogy sokszor milyen érdekes volna megtudni a kis kosár számóczának a történetét. Hogy ki szedte, hol szedte, hogyan szedte? Hogy dráma, vagy idyl fűződik-e hozzája? Megesszük jóízűen, cukorral vagy anélkül, ha már megadtuk az árát. De nem tudhatjuk, hogy az, aki ezt a sok piros szemecskét ott a bokrok között összeszedte, milyen árt fizetett érte?...

*

Jaj annak az erdésznek, akinek kerületében sok az eper. Még nem is érik, amikor már folytonosan ostromolják minden oldalról.

Otthon a saját házában maga az anyjuk naponként hallatja az obligát figyelmeztetést, hogy az idén neki is jusson ám abból a sok eperből; ne járjon vele most

minek következtében természetesen növekedik a létszáma, anélkül azonban, hogy evvel egyúttal útját állaná a fűrj elszaporodásának. A fűrj evvel szemben teljesen magára van hagyatva, hogy a délvidéki pusztítás által szenvedett súlyos veszteségeket természetes szaporodás útján valahogyan helyrehozza.

Mindez természetesen csak többé-kevésbé megokolt föltevés vagy sejtés, amelyeket tisztán csak azért tárgyaltam, hogy könnyebben és alaposabban lehessen válaszolni alábbi fölhevásunkra. A kérdést csak országos fölvetél útján lehet eldönteni, oly módon, hogy minden hozzáértő közli tapasztalatait. Nevezetesen:

1. Minő a viszony jelenleg valamely (lehetőleg pontosan megjelölt) területen a fűrj és a fogoly között, melyik a gyakoribb?

2. Minő volt ez a viszony régebben?

3. Minő okokra vezethető vissza az egyik vagy másik faj csökkenése vagy elszaporodása, tényleg kiszorítja-e a fogoly a fűrjet?

Minthogy ezt az országos fölvetelt egyúttal a fűrjvonulás országos megfigyelésére is óhajtjuk fölhasználni, azért tisztelettel kérjük az idej vonulás megfigyelésében és megfigyeltetésében a fűrjre is nagyobb súlyt fektetni.

Megjegyzendő, hogy lehetnek oly területek is, amelyeken az egyik vagy a másik, vagy mind a két faj elő se fordul; az országos fölvetél csak akkor teljes, ha ismerjük ezeket a területeket is, s ezért kérjük ezeket is jelezni.

Tisztelettel és bizalommal fordulunk — mint már annyiszor — a magyar erdészeti tisztikarhoz, hogy idevágó tapasztalataikat a Magyar Ornithologiai

is úgy, mint tavaly mindennel: mindenkinek jutott mindig a javából, lett légyen az eper, vadceseresnye, vadvadkörte, vadalma, berkenye, mogyoró, vagy akárcsak gomba is — csak neki nem jutott elég még az aljából sem! Nem elég, hogy abból a sok vadból se igen jut az asztalukra, csak elvéve, ha egy-két darab; maholnap még az ő befőttes üvegei is üresen fogják csufítani az ő büszkeségét, a mindennel teli éléskamráját. Az eperfött már úgy is elfogyott; szégyen, gyalázat lesz, ha majd a farsangon, vagy a nagyvadászatok idején nem adhat az aranyszínű baraczk mellett piros epret is az ő híres fánkjai mellé.

— Lesz, lesz; csak békesség, csak csöndesség! Hiszen van elég; bár ne volna egyetlen szem se azokban a vágásokban.

Az uraság háza feneketlen; nincs az a nagy mennyiség, amit ott az a sok haszontalan pesztonka elpocsékolni nem bírna. Aztán annak a sok tisztársnak minden felesége, vagyis mindegyiknek a felesége, a sok ismerős vén menyecske és fiatal asszonyka, a szép leányok sokasága és a nem szépek serege mindannyian azt hajtogatják folytonosan, hogy lesz-e, hogy hát mikor lesz már az az eprészés.

Központ, Budapest VIII. József-körút 65. I. czimére az 1907. év folyamán beküldeni sziveskedjenek. Más lapokban is fölvetettük a kérdést, s a begyült anyag földolgozásában nehezen nélkülözhetnők régi kipróbált munkatársainknak mintegy ellenőrzést gyakorló jelentéseit.

Schenk J a k a b
a M. O. K. asszistense.

Az eleven sövényekről.

Közlő: Barátfalvi Béla m. kir. erdőőr.

Nagyobb kertek, faiskolák, csemetekertek bekerítéséhez úgy tartósság mint olcsóság tekintetében az élő-sövény kerítések igen előnyösen alkalmazhatók lévén, a maga helyén valónak tartjuk, ha az élő-sövény kezelését az alábbiakban röviden ismertetjük.

A jó eleven sövény félszázadon át, sőt még néha tovább is eltart, szükséges azonban, hogy mind az alakításnál, mind pedig a sövénynek kiültetendő csemeték megválasztásánál kellő gonddal járjunk el, továbbá, hogy évenként szorgalmas tisztogatásban s művelésben részeltessük. Ehez képest mindenekelőtt szükséges, hogy a talaj fekvése és minőségéhez képest elegendő jó gyökerező csemetékre szert tegyünk. Az élő-sövény nevelésére szánandó csemeték megválasztásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy más fajta csemetéket kíván a homokos, mást a szivós agyagtalaj s mindkettő a szerint, a mint száraz, vagy nedves fekvésű más meg más növényeknek kedvez. Éppen ezért mindazon cserjefajokat, melyek eleven sövényhez alkalmas alanyokat szolgáltatnak, czélszerűnek tartjuk a talaj és fekvés szerint ismertetni.

Lesz, persze, hogy lesz; hogy ne lenne, amikor minden oldalról ilyen ellenállhatatlan az ostrom. Csak már az Isten epret ne teremtett volna az erdőbe!

*

Péter-Pál napja van és gyönyörű szép az idő. Mintha csak az Uristen egyenesen eprészésre teremtette volna ezt a napot.

Már kora hajnal óta ott gázolják a Hajagos gyöngye makkvetéseit a napszámos eprészők: vén asszonyok, fiatal menyecskék és szőke és barna leányok, hogy mire az úri eprészők megérkeznek, már ott legyen a szedett eper szekérszámra; legyen mit elvinniök. És délután minden oldalról érkeznek az úri fogatok a Hajagos bokros aljába, ahol a nagy tisztáson találkozik a fölajzott érzékekkel érkezett dévaj népség, hogy csakhamar el is oszoljanak azokon a pirosuló téreken ki erre, ki arra, a kor, a rokonszenv vagy ellenszenv és — a nemek arányában...

A kezdetben szükségesnek mutakozó vezetés, irányítás csakhamar fölöslegessé, de lehetetlenné is válik; kit jobbra, kit balra húz és csalogat mind tovább, to-

Az ákác (Robinia pseudo-acacia). Száraz fekvésű homokos talajon a leggyorsabban nő, gyors növése és tövises galyai miatt különös figyelmet érdemel, rendes nyelés mellett olyan áthatlan sövényt ad, melyen semmiféle barom, de még ember sem hatolhat keresztül, csak az a hibája van, hogy messzeterjedő gyökereivel a kertet összekúsálja, a mire különösen a gyökársarjakról szedett csemeték hajlandók. Czélszerű tehát, hogy eleven sövénynek mindég magról kelt csemetéket használjunk, melyeket csemetekertekben nevelhetünk. Az ákác csemetéket legbiztosabb tavasszal kiültetni, mivel az őszi ültetés gyakran szenved a fagyok miatt.

A pongyola-fánczár (Lycium barbarum). Ugyanolyan, de még silányabb talajjal megelégszik, mint az ákác. Elégé ismeretes, gyors növéseű tuskés bokor, jól növelve s rendesen olló alatt tartva áthatlan sövényt ad ugyan, de a mely koránt sem oly tartós, hamar elvévül, s ekkor hiányos, szakadozott lesz. Legjobb orvossága ilyenkor, ha töre metszük, mely után gyorsan sarjadozik és szép fiatal hajtásokat növel.

Különben a fánczár is kuszó gyökereivel környékét elgazosítja, ezért nagy árokkal kell körülvenni, vagy pedig az árokból kihányt garatra kiültetni. Lehet a fánczárt magról is, de sokkal gyorsabban gyökársarjairól növelni, vagy pedig dugványokról szaporítani, ez utóbbiakat mindjárt állandó helyükre 5—7 cm. távolságra egymástól kora tavasszal ültetjük el.

A fehér és fekete eperfa (Morus alba és nigra). Száraz agyagos homoktalajon czélszerű gondviselés mellett nemcsak tartós sövényt, hanem egyszerűsmind jó és bőséges levéltakarmányt is ad, melyet selyemtenyésztési czélra legnagyobb haszonnal értékesíthetünk.

vább a bokrok útvesztőjébe a sok piros eper és az érzések áradása. Nagyon jó alkalom és a legjobb hely ez arra, hogy a gardirozás csúffá tétessék. A mama elvesztett leánya nevét kiáltja s a leány, sokszor őszintén is, a mamáért jajgat, ha egymagában látja magát a figyelmes gavallérral. Egyik az ő kis feleségét keresi mindenfelé és kérdezi mindenkitől s a másik a férj urat — nem találja. Se vége, se hossza a sok zavarnak és az aggodalmaknak.

Szerencsére azonban még éppen jókor megszólal az uzsonnára hívó kürt szava, mely nagynehezen és nagysokára összegyűjti ismét a nagy tisztásra a szét-szóródott társaságot, amelynek bizony nem egy tagja vagy a fodros ruháját, vagy — a dobogó szívét tépte meg ott bent a sűrű bokrok mélyében...

És aztán kellemes és édes, vagy kellemetlen és keserű emlékekkel oszlanak el onnan, a mikor már a nap is leáldozott, minden irányba, hogy amit itt az a kürtszó erőszakkal félbeszakasztott, azt másutt tovább folytathassák.

A vendéglátó szives házigazda, a boszús erdősz pedig nagyot lélegzik, azzal vigasztalva magát a sok letaposott csemetéje fölött, hogy egy évig békesség lesz megint.

Az eperfa szaporítása magról történik, melyet május elejével, vagy pedig mindjárt gyümölcsérés alkalmával csemetekertben elvetünk s ha eléggé megnöttek, átiskolázzuk, a 3—4-ik évben pedig tavasszal kiültethetők.

A vesszős fagyal (*Ligustrum vulgare*). Szép zöld és kellemes kinézésű sövényt ad, mely az egymásba fonást is igen jól kiállja. Szaporítása magról, de ez kissé hosszadalmas lévén, gyorsabban gyöksarjak és dugványokról eszközölhető, melyeket azonban szintúgy, mint a magról nevelt csemetéket átiskoláznunk kell.

A sóskaborbolya (*Berberis vulgaris*). Tüskés fája és hajtásaival tartós és áthatlan sövényt ad; magról és gyökérsarjairól is egyaránt szaporítható.

Kökény (*Prunus spinosa*). Tartós és áthatlan sövény alakítható; különösen száraz köves talajon, de mivel gyöksarjai a környéket mindenfelé átszövik, kertekhez kevésbé ajánlható, már azért sem, mert a hernyószaporodást rendkívül elősegíti.

Igen csinos és tartós sövény válik a Fodros juhARBól (*Acer campestre*) és a Gyertyánból (*Carpinus betulus*), csak hogy mindkettő lassan fejlődik. Ugyanílyen a Fekete gyűrű som (*Cornus mascula*).

A Luczfenyő (*Abies excelsa*) szintén igen jó és örökös zöld élő kerítést szolgáltat.

Galagonya (*Crataegus oxycantha*). Agyagtalajon a legszebb eleven sövényt adja, mely nemcsak szép levele, hanem sűrű, áthatlan és tartós volta miatt is különösen ajánlható; a sövénynek való csemetéket legcélszerűbb azonban magról növelni és átiskoláztatni, mert az erdőből szedett elrökönyösödött vén tövek egyenetlen növéssük miatt nem idomíthatók oly szépen s hamar ki is száradnak, minek következtében a sövény is hiányos és szakadozott lesz s szünteleni foltozgatást kíván.

Köris (*Fraxinus excelsior*) és az Éger (*Alnus*) fajai magról nevelendők és átiskolázás után kiültetendők.

Téli magyal (*Ilex aquifolium*). Nedves, agyagos talajon északi fekvés mellett mindig zöld leveleivel, igen csinos, áthatlan és tartós sövénynek növelhető, csak az kár, hogy igen lassan fejlődik s a neki kedvezőtlen meszes vagy márgás talajon hamar kivész. Szaporítása magról történik.

Legszebb, legtartósabb és legmegfelelőbb élő sövényt ad az Észak-Amerikából ide származott *Maclura aurantica*, melynek magról nevelt csemetéit akár homokos, akár agyagos talajon jó sikerrel használhatjuk élő sövénynek.

Hasonlóan kitünő élő sövényt ad a *Gleditschia* (*Gleditschia triacanthos*).

Szabályok az eleven sövény alakításánál: Ha tartós, áthatlan és hiány nélküli eleven sövényt akarunk, szükséges mindenekelőtt azon helyet, hová a csemetéket kiültetni szándékozunk, célszerű művelés alá venni s a földet, ha rossz és terméketlen volna, alkalmas keverék vagy trágyával javítani, hogy a fiatal csemeték jól megeredve gyorsan és erőteljesen

fejlődhessenek. Éppen ezért a sövény irányában a földet már jóval az ültetés előtt legalább is egy méternyi szélességben fölforgatni kell, hogy az ültetés alkalmával a fiatal csemeték gyökerei jó porhanyós talajba juthassanak.

Szükséges továbbá elegendő számú csemetéről eleve gondoskodni; ezeket legbiztosabban önmagunk növelhetjük, mert így sokkal olcsóbbak is lesznek, mint az amúgy összeszedett-vedett, rossz gyökerű, nem ritkán erdőkből fölszaggatott sarjak, melyek nemcsak hogy rosszul erednek meg és lassabban növekednek, hanem rendszerint ki is vesznek.

Különféle fajú fák és cserjék a sövény ültetésénél soha ne vegyíttessenek össze, mert némelyik fajta lassúbb növekedésű lévén, elmarad, s a gyorsabban fejlődők elnyomják, ennek következtében pedig a sövény hiányos, szakadozott lesz.

A csemeték kiültetését illetőleg eltekintve attól, hogy az ültetést a legalkalmasabb időben kell eszközölni, még a visszanyesésre is különös gond fordítandó, nevezetesen a kiültetendő csemetéket csaknem a föld színéig vissza kell metszeni, minek következtében sok új és erős hajtás fog már első nyáron fejlődni, ez pedig igen lényeges dolog, miután ezen hajtásokból válogatjuk ki a további idomításra a legszebb és legalkalmasabb hajtásokat.

Az újonnan kiültetett sövény talaja — míg a csemeték meg nem erősödtek — évenként mindkét oldalról megkapálandó, a gyomtól szorgalmasan tisztogatva gondozandó, s az ültetés első évében pedig tartós szárazságban, ha lehetséges jól megöntendő.

A mint a kiültetett csemeték a kellő magasságra fölnevekedtek, azok fokozatos idomítását és nyírását meg lehet kezdeni és pedig olyképpen, hogy a második esztendőben az oldalhajtásokat nyesegetjük meg úgy, hogy alulról fölfelé haladva az oldalhajtás mindég jobban visszametszessék, ez által a sövény kúp alakot nyer, mert ha a sövényt csak amúgy egyenlően olló alá vennők, a legelső hajtások csakhamar elszáradva annak, alja csupasz és rút kinézésű lenne, emígy pedig zöld pyramist formál.

Ezen szabály ellen leggyakrabban vétének s ez az oka, hogy miért látni oly kevés csinos és rendes alakú sövényzetet.

Végre a legtartósabb eleven sövény is idővel elvénül és hiányos szakadozott leszen, ekkor nem maradt más hátra, mint az egészet töre vágni, minek következtében a gyökerekből új és erőteljes sarjak fognak kihajtani, melyeket a fönt leírt módon kell további idomító nyesés alá venni.

Különfélék.

A villámcsapásról Seress Imre a Pesti Hirlap hasábjain az alábbiakat közli, melyeket tanulságos voltuk miatt jónak látjuk átvenni:

Nyáron majd minden nap támad valahol égháború: a legfélelmesebb tünemény a természet rendes tüne-

ményei közt. A vakító villámokat, a csattanó menydörgést nem lehet megszokni soha. Ha még olyan bátor is valaki, megborzong, mikor a természet haragszik. Igazán nem csuda, ha a régiek az égiháborúban az istenek dühöngését látták. Ilyenkor földel alá menekül kivétel nélkül minden lény, a mely menekülni tud. A ragadozó otthagyja prédáját, amelyre éppen ugrani készült, mihelyt egy villám nyomán égzengés támad. Eszeveszetten fut vacca felé, mert csak ott érzi magát biztonságban. A madarak, ha költenek, beleülnek fészükbe, egyébként sziklák, épületek ereszei alatt húzódnak meg, ami könnyű nekik, mert az ilyen védett helyet pár másodperc alatt eléri. A rovarok megkuperodnak széles faágak alsó részén, de ha van idő, ők is szivesebben bujnak tető alá. A legszebb lepkéket ilyenkor kézzel lehet fogni a pajtákban és csűrökben.

Hogy az ember is mennyire állat, ezt minden égiháború bizonyítja. Ő is csak arra gondol, hogy tető legyen fölötte, ha megdördül a levegő és csapkodnak a menykövek. Mert nem az esőtől fél, hanem a villámlástól és menydörgéstől. Ezeket illetőleg szomorú tapasztalatai vannak. Összebukik tehát felebarátaival, sőt ellenségeivel is, amíg az elemek háborognak. Ösztönszerűleg cselekszi ezt és féltében. Mert ha emberileg gondolkodik, azaz tapasztalásain okulna, akkor az összebujás által nem rohanna saját veszedelmébe. Mert régi dolog hogy a menykő többnyire oda csap, a hol sok élő emberi vagy állati test van együtt.

Tekintettel arra, hogy a villámcsapás nálunk Magyarországon nyarankint átlag ötven, hatvan emberéletet szed áldozatul, érdemesnek tartom ismertetni a levegő villamosságának legmodernebb és legészszerűbb magyarázatát, amelyet az összes falusi iskolában tanítani kellene, hogy vérré váljék minden gyereken.

A mint az ember gépek segítségével mindenféle erőt át tud változtatni villamossággá, úgy a természet is képes erre. Olyan villamosság, amely mindig villamosság volna, a természetben ép úgy nincsen, amint nincs a mesterséges erők közt. A villamosságot a körülmények hozzák létre és pedig legtöbbször az égiháború, amikor a levegőrétegek óriási gyorsasággal surolják egymást. A surlódás által rendkívüli feszültség áll elő: a levegőbeli erők villamossággá változnak, pozitív és negatív villamossággá. Ezek részint fent a levegőben, önmaguk közt emésztik fel egymást, részint úgy, hogy a föld villamosságával egyesülnek. Az egyesülés útjának egész hosszában a levegő párái felbomlanak alkotó részeikre: hidrogénre és oxigénre: az előbbi meggyulad, az utóbbi élesíti a tüzet, illetve szolgáltatja a szemképráztató fényességet.

Tudnivaló, hogy a villamosság sohasem halad a legrövidebb uton, hanem inkább azokon a testeken megy keresztül, amelyek jó vezetők. A levegő nem egységes test, azaz nem minden része vezet a villamosságot egyformán, mert hol sűrűbb, hol ritkább, hol szárazabb, hol túl van tömve párakkal, sőt az alsóbb rétegekben porral, korommal és különféle gőzökkel is. Innen származik a villámoknak cikk-cakk alakú sávja.

Az egyenes villámvonal a legnagyobb ritkaság még akkor is, ha a menykő csekély magasságból a földre csap le. A villamosság másodpercenként több mint háromszázezer kilométer sebességgel halad, egy villámnál tehát két-három ezer méter kerülő nem jön számításba.

Ha meggondoljuk, hogy mesterséges uton is képesek vagyunk olyan villamos erőt előállítani, amely éget, rombol és gyilkol, ha a vezető drótját rendeltetésétől eltérítjük, akkor elképzelhetjük azt is, hogy milyen rettentő erőt fejt egy villámcsapás által a természet, amelynek dimenziói előtt minden mesterséges villamos áram eltörlődik. Mert a rombolás és öldöklés, amelyet egy villámcsapás véghez visz, szintén csak munka és bizonyos, hogy némelyik villám például az összes budapesti közúti vasutakat talán órákig is elhajtana, ha úgy el lehetne valahogy fogni és apránként felhasználni.

Mindebből kitűnik az is, hogy attól a villámtól, amelyet látunk, nem kell többé félni, mert a villám a menykőcsapásnak csupán kísérő tünete, amely akkor mutatkozik, amikor a levegő és a föld közötti villamos kisülés már megtörtént. A menydörgés még később követi a villámot, ami természetes, mert a hang másodpercenként alig háromszázötven méter gyorsasággal terjed, holott a fény majdnem olyan gyors, mint a villamosság. Senki, a kit a villám csupán megsebesít, ennek fényes útját a levegőben nem látja, ha csak éppen akkor nem nézett egyenesen fölfelé. Mert ha cikkázó vonalban halad is a villám, útjának iránya többnyire függőleges. Egyébb irányú villámok nem csapnak a földre, hanem fönmaradnak a levegőben és azt a páratlan látványosságot okozzák, amelyet villámlásnak nevezünk.

Nagy városokban, ahol sok a villámhárító, ritkán követel áldozatul emberéletet a villámcsapás. Ennek egyszerű magyarázata az, hogy abban az utvonásban, amelyen át a levegőnek és a földnek villamossága egyesül, ember nem igen tartózkodik. Részint a villámhárító rudak, részint a házak falai elég jó vezetők arra, hogy rajtuk keresztül történjék meg a villamos kisülés. Ellenben faluhelyen a házak kicsinyek, alacsonyok, a falak vékonyak és így vezető közegül nem igen szolgálnak. Ehhez járul, hogy égiháború alkalmával ilyen alacsony épületekben, a házakban, sokszor pajtákban, istállóknak több ember húzódik össze. Az élő hús pedig egyike a legjobb villámvezetőknek. A menykő nem restel pár lépést fáradni, hogy az élő húson menjen keresztül. Persze, mind egy neki: állat, vagy ember. Ezért olvashatni minduntalan, hogy ahol égiháború alatt az emberek összebujnak, oda rendszeren beüt a menykő és kész a katasztrófa. Ugyancsak jó vezetők a nagy élőfák is. Ha ezeket villámcsapás éri, ebből kijut az alájok menekült embernek vagy állatnak is. A fa legtöbb esetben kibírja a rettentő ütést, de az ember belepusztul. Akit tehát valamely nyílt helyen hirtelen égi báború ér utol, az legokosabban cselekszik, ha egy kicsiny bokor alá menekül vagy éppen lefekszik a mezőre, még pedig, ha többedmagával van, tíz-tizenöt lépésnyire társaitól. Lehet, hogy így bőrig

ázik, de ez mégis jobb, mint ha ott kellene hagynia a bőrét.

A legnagyobb tévedések egyikének tartom azt a véleményt, hogy a menykőesapás mindig felülről lefelé, azaz a felhők közül a földbe történik. Ellentmond ennek a villamosság természete. A villamosságok, ha egyesülnek, kölcsönösen keresik egymást, a föld villamossága tehát épen akkora utat tesz fölfelé, mint a levegőé lefelé. Csak látszat az, hogy a villám földbe esap, a valóság az, hogy egyszerű villamos kisülés történik a levegő és a föld közt. Persze, a tünevény olyan gyorsan megy végbe, hogy a szem csupán egy cikkázó vonalat lát és az ember nem gondol arra, hogy a földnek is van villamossága, amely viszont fölfelé törekszik.

Csupán ennek a tévedésnek eloszlatása magyarázhatja meg helyesen a kérdést, hogy miért nem gyújt minden villamesapás, illetve, mint a nép mondja: mért van száraz menykő és gyujtogató menykő? Ha a villamos kisülés vonalába kerül valamely gyulékony tárgy, akkor tüzet is fog, de csak akkor, ha a villám annak a tárgynak nagyobb felületén szalad végig. Néha azonban a villám csupán keresztül üt a fatetőn, vagy gerendán, de egy jobb villámvezető tárgy is van közelben, mely aztán elveszi gyujtogató erejét. Általában pedig azt mondhatni, hogy a gyulékony anyag mindig tüzet fog a villamos kisülés útjának közepe táján, ahol a két villamos erő egyesül és egymást a rombolás munkájában fölemészli.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár tagjai lettek: Molnár Lajos hatósági erdőőr a IV. csoportban ötszörös tagsággal; Nyerges Gábor vadőr és Derzsi János erdővéd, mindegyik a III. csoportban kétszeres a IV. csoportban pedig ötszörös tagsággal; Vajda János hatósági erdőőr pedig a már meglévő I. csoportbeli könyvéhez még egy másodikat váltott, a mellyel kétszeres nyugdíjjogosultságot szerzett.

Az irlandi tiszafa. A Pesti Hírlap szerint az utóbbi években több változatával együtt kezd jobban terjedni a kertekben, noha nehéz szaporítási módja miatt meglehetősen drága. Különösen egyenes, oszlop-szerű növése, sötét-fekete-zöld színe, sűrű, mondhatni tömött levélzete teszik kedveltté. Az olyan kis kertekben kedvelik leginkább ez eredeti fenyőféléit, ahol nem nagy hely áll rendelkezésre és a fáknak nagyon kiterjedniök nem szabad. Temető-kertekben a sírokon még az örökzöld cyprusnál és a magas növésű thujáknál is jobban fest; sötétzöld színe nagyon is beleillő a temető komor hangulatába. Az eredeti fajtáját Irlandban vadon találták mintegy 127 év előtt, s azóta számos sárga és fehér tarka változata keletkezett, amelyek sajátságosan még jobbak az időjárás ellen még kevésbé érzékenyek a törzsalaknál, amely bizony megkívánja a védett félárnyas helyett. A kertészetben *Taxus baccata fastigiata*, vagy *Taxus hibernica*-nak nevezik.

Fészekpusztítás következménye. A német tudósoknak borzasztó módon sok ideje lehet. Egy ilyen tudós arra adta a fejét, hogyha egy gyerek leüt egy fészket,

mekkora kárt jelent ez a társadalomnak. Eszerint, ha egy oly fészek pusztul el, melyben 5 tojás van, vagy — mondjuk — öt fióka, akkor eképp üt ki a számítás: Mindegyik fiókának naponta 50 hernyóra van szüksége átlag, ami 250 hernyót tesz ki. A felnevelés, azaz a madárfióka kitollasodása 4—5 hétig tart, mondjuk tehát, 30 napig. Harmincszor 250=7500-zal. Amíg tehát felnevelkedik az öt madárfióka, 7500 hernyót vagy más kártékony férget pusztít el. Mindegyik hernyó a saját sulyának megfelelő mennyiséget rágja le a fáról és a virágokról. Egy hernyó kb. 30 napig mindennap egy virágot fogyaszt el átlag, amelynek azonban gyümölcse lett volna, akkor a 30 nap alatt egy hernyó harminc gyümölcsvirágot fogyaszt el, a 7500 hernyó tehát 225.000-et. Ha az a pajkos fiú békében hagyta volna a fészket, mondja a derék tudós, akkor 225.000 darab körtével vagy almával lett volna nagyobb a termés. A tanulság tehát az ebből a furcsa statisztikából, hogy ne bántsák a gyerekek a fészkeket. Ez se új dolog.

Kinevezések.

A bustyaházai m. kir. erdőbivatal főnöke Rehoresuk Jakab, Marmarorosy Gyula, Orosz Antal, Paulyuk György, Bary József és Takár József II. oszt. altiszteket I. oszt. altisztekké; Bernieky Elek, ifj. Szálka Albert és Györfi János I. oszt. erdőlegényeket, továbbá Pikolc József és Preinészberger Ignác segéderdőőröket II. oszt. altisztekké; Cilik Károly, Sebők Sándor és Horbász Béla II. oszt. erdőlegényeket I. oszt. erdőlegényekké; ifj. Traxler Károly, Lahner Lajos és Holcberger Henrik napidíjasokat II. oszt. erdőlegényekké nevezte ki.

Álláskereslet.

Vadászi, vadászrendezői, vezetői, vadőri állást kereső, gyermektelen intelligens 38 éves egyén; volt altiszt, ki a vadászatban, vadtenyésztésben, gazdaságban teljes jártassággal bír, kitűnő lövő, a magyar és német nyelvet szóban és írásban, a horvát és olasz nyelvet szóban bírja. — Címe a szerkesztőségben.

Előfizetések nyugtázása.*)

1/4 évre (4 koronát) fizettek a következők:

Szálka Albert (1703), Markocsány Ferencz (1704), Reisenbüchler Robert (1705), Terkánecs József (1706), Czitrowszky József (1708), Szépi József (1709), Czitrowszky Albert (1710), Abkorovics József (1711), Sipos János (1712), Orosz János (1713), Láhner Ferencz (1714), Czauner János (1715), Takár Károly (1716), Traxler János (1717), Nemes János (1718), Drimus István (1719), Tupicza

*) A név mellett álló szám, mely a **ezimszalagon is fel van tüntetve**, az előfizetési napló folyó száma, melyet úgy az előfizetés megújítása alkalmából a postautalvány szelvényén, valamint bárminemű felszólamlás esetén az illető levélben vagy levelező lapon **kérünk okvetlenül feltüntetni**, hogy minden félreértés vagy késedelemnek elejét vehessük.

A kiadó hivatal.

László (1720), M. kir. Erdőhivatal, Bustyaháza (1721), Heim Rajmond (1722), Kroisz Ferencz (1723), Rosu Dániel (1724), Aczberger Imre (1725), Szabó Márton (1726), Heim Vilmos (1727), Bukur Miklós (1728), Miklos István (1729), Bendrofián Illés (1730), Katona János (1731), Papp János (1732), Bárb János (1733), Balomiri Romulusz (1734), Rusz László (1735), Hurdu György (1736), Mehrbrodt József (1737), Ohanovics Mihály (1738), Temesi János (1739), Bloosz György (1740), Preineszberger Ede (1741), Kopandi Mihály (1742), Csurgai András (1743), Keproj Bukur (1744), Tőke László (1745), Szegedi Ferencz (1746), Csuci János (1747), Márkon János (1748), Lupu Dániel (1749), Kupás Dániel (1750), Keresztes Miklós (1751), Dávid Ferencz (1752), Zsurilla Antal (1753), Groszmann Vilmos (1754), Huszár Jakab (1755), Medriczky Milán (1756), Zarboch Ferencz (1757), Vojnárovszky Antal (1758), Azor Alajos (1759), Szlivka András (1760), Nemetz Arnold (1761), Vojnárovszky Ágoston (1762), Prikril János (1763), Knobloch János (1764), Halász Győző (1765), Karlovsky György (1766), Misztrik József (1767), Hacher Vinceze (1768), Ruiszl Emil (1769), Peska Samu (1770), Chovanetz Antal (1771), Schleichart Nándor (1772), Zimmermann Vinceze (1773), Országh Adolf (1774), Bozóky István (1775), Papp Albert (1776), Kubányi Mihály (1777), Edelhauser Lajos (1778), Paska János (1779), Hegedüs Antal (1780), Szabó József (1781), Erdősi János (1782), Linczmayer Antal (1783), Buzeczky Antal (1784), Kádár József (1785), Buzgár János (1786), Bartha Imre (1787), Moldován Gergely (1788), Kéray János (1789), Krajinik György (1790), Németh József (1791), Dénes József (1792), Buda Imre (1793), Vetzán Demeter (1794), Csiki Dénes (1795), Kebelel Miklós (1796), Erdősi György (1797), Kiss Márton (1798), Fedák János (1799), Szobadeczky Amaid (1800), Markó József (1801), Juhász József (1802), Fülöp József (1803), Dadai Albert (1804), Kádás János (1805), Balogh Mihály (1806), Janki Avram (1807), Bakai Antal (1808), Fenyvesi Gusztáv (1809), Márton József (1810), Tersánszky Mihály (1811), Mihályi Elek (1812), Schuller István (1813), Tokai Lajos (1814), Nyilas Géza (1815), Krajinik Mihály (1816), Schleer János (1817), Hajdics János (1818), gróf Eszterházi Sándor Pulai erdőhivatala (1819), Bujdos Albert (1820), Bognár József (1821), Zsigmond Antal (1822), Kasanszky József (1823), Dekits Ignác (1824), Hézel János (1825), Tomcsányi Lajos (1826), Leszher Sándor (1827), Seéber Zsigmond (1828), Nyárai András (1829), Schmerák János (1830), Málnási István (1831), Teleházy Ede (1832), Gáspár József (1833), Rácz Imre (1834), Preinesberger Antal (1835), Grosniczky János (1836), Kovács Károly (1837), Szálka József (1839), Horácsek József (1840), Aczberger Péter (1841), Stark Tamás (1842), Kovács József (1843), Gondos Imre (1844), Janovszky János (1845), Melega Máttyás (1846), Vadás Gyula (1847), Sztudényi Sándor (1848), Wimmer János (1849), Gondos Alajos (1850), Bakkay Ignác (1851), Reisz Kálmán (1852), Roska Péter (1853), Bakkay Bódog (1854), Kulcsár Gábor (1855), Láhner József (1856), Duszek István (1857), Holeczberger István (1858), Korrády Gyula (1859), Zaharovics János (1860), Pék József (1861), Pileczky Hugó (1862), Majer János (1863), M. kir. Erdőgondnokság, Szatmár (1864), M. kir. jár. Erdőgondnokság, Nagybánya (1865), Dusbaba Antal (1866), Merész József (1867), Pataki János (1868), Petőfi Döme (1869), Ürmösy Ödön (1870), Krnesán Illés (1871), Rónai Károly (1872), Bacsilla Lajos (1873), Kolláth Ferenc (1874), Triff Efreim (1875), Vannai Antal (1876), Bálint Antal (1877), Schwarcz József (1878), Vadász József (1879), Nepp Antal (1880), Keverzán Manoila (1881), Borsos Mihály (1882), Jorgovits Vazul (1883), Hulber János (1884), Nyida Salamon (1885), Labasán János (1886), Latis Sándor (1887), Kuhár István (1888), Bárán János (1889), Klepp Bálint (1890), Komáromi Máttyás (1891), Todor Axen (1892), Rückert Ádám (1893), Pozsgai János (1894), Keverzán János (1895), Sente József (1896), Rácz József (1904), Szalay János (1905), Fritz János (1906), Kalmár Dávid (1907), Asztalos Károly (1908), Gölniczbányai m. kir. járási erdőgondnokság I. erdőőri kerülete (1910), Gölniczbányai m. kir. járási erdőgondnokság II. erdőőri kerülete (1911), Gölniczbányai m. kir. járási erdőgondnokság III. erdőőri kerülete (1912), Lőcsei m. kir. járási erdőgondnokság I. erdőőri kerülete (1913); Lőcsei m. kir.

járás erdőgondnokság III. erdőőri kerülete (1914), Lőcsei m. kir. járási erdőgondnokság VI. erdőőri kerülete (1915), Podolini m. kir. járási erdőgondnokság I. erdőőri kerülete (1916), Podolini m. kir. járási erdőgondnokság II. erdőőri kerülete (1917), Podolini m. kir. járási erdőgondnokság V. erdőőri kerülete (1918), Szepesófalvi m. kir. járási erdőgondnokság I. erdőőri kerülete (1919), Szepesófalvi m. kir. járási erdőgondnokság II. erdőőri kerülete (1920), Szepesszombati m. kir. járási erdőgondnokság I. erdőőri kerülete (1921), szepesszombati m. kir. járási erdőgondnokság II. erdőőri kerülete (1922), Városi Tanács, Deés (1923), Járás erdőőr, Gyöngyössolymos (1929), Egri Erdőgondnokság (1930), Maár János (1931), Urbán Gyula (1934), Scholz János (1935), Borsos Szabó Bálint (1937), Kurtai Ernő (1938), Maár János (1939), Török József (1940), Győri Ödön (1941), Cseri Lajos (1942), Szmetán Mihály (1943), Bognovszky István (1944), Kriszt György (1946), Maár Sándor (1947), Figuli Miczefor (1948), Dézsy Sándor (1949), Miholka Gábor (1950), Berindán Ádám (1951), Márton András (1952), Kárász Gyula (1953), Imre János (1965), Paskutz László (1966), Báts János (1967), Orbán István (1968), Hegedüs Mihály (1969), Májér András (1970), Hatósági erdőőr, Nagyszőlős (1971), Hatósági erdőőr, Csarnatő (1972), Hatósági erdőőr, Turcz (1973), Vajda Sándor (1974), Terevénny Péter (1977), Kispál Kovács Péter (1978), Bene Ferencz (1981), Szász János (1982), Gyöngyösi József (1983), Darnóczi Sándor (1984), Bartha András (1985), Balogh Ferencz (1986), Sütő János (1987), Háromszéki Lázár (1988), Dimény Mihály (1989), György Lajos (1990), Csiki Sándor (1991), Költő Ferencz (1992), Bartos Ferencz (1993), Sylvester József (1994), Álbu József (1995), Benke András (1996), Jancsó Venczel (1997), Vancsa Károly (1998), Imreh József (1999), Konya Dénes (2000), Luczay Mihály (2001), Bagoly György (2002), Vancsa Dávid (2003), Zsidó Mihály (2004), Ovári István (2005), Kerezsy Ferencz (2006), Bedő Imre (2007), Hamar Lajos (2008), Balogh József (2009), János Miklós (2010), Bencsik Mihály (2011), Székely és Illés czég, Ungvár (2012), A pécsi kiállítás t. erd. osztálya (2013), Farkas Péter (2014), Weiller Lajos (2015), Tolnay Ferencz (2016), Margit József (2017), Szilágyi P. Márton (2018), Osztián Gyula (2019), M. kir. jár. erd. gondn. védszem., Nagyenyed (2020), M. kir. jár. erd. gondn. védszem., Gyulafehérvár (2021), M. kir. jár. erd. gondn. védszem., Zalatna (2022), Pancsova th. város tek. Tanácsa, Pancsova (2025), Dietrich Richárd (2030), Lipták Róbert (2031), Hornyánszky Ede (2032), Wolt Béla (2033), Trüstök János (2034), Gafrik Imre (2035), Ringer János (2036), Ringer József (2037), Lenárt János (2038), Pauer Ferencz (2039), Pretory Rezső (2040), Székely János (2041), Jedinák András (2042), Zöld István (2043), Klausenberger István (2044), Lahner Gyula (2045), Mikula Mihály (2046), Konrád Lajos (2047), Schlosser József (2048), Bárány György (2049), Dolyák Mihály (2050), Movotny Róbert (2051), Közig. erd. biztosságnak, Alsókubin (2057), Kendrián László (2058), M. kir. jár. Erdőgondnokság, Turdosin (2059), Kendrián László (2060), Városi erdőhivatal, Kassa (2066).

1/4 évre (1 koronát) fizettek a következők:

Drappa József (1900), Egyed József (1928).

3/4 évre (3 koronát) fizettek a következők:

Papp Mihály (1901), Somfai István (1927).

Pályázati hirdetés.

Az alulírott Erdőgondnokságnál előforduló másoló és szolgálai teendők ellátására, havi előleges részletekben felveendő 400 kor. évi díjazás, negyedévi előleges részletekben felveendő 72 kor. évi lakbér és 9 ürm. I. oszt. kemény dorongtűzifa illetménnyel rendszeresített, október 1-én elfoglalandó II-od osztályu erdőlegényi állásra ezennel pályázat hirdettetik.

A sajátkezüleg irt pályázati kérvények 1907. évi augusztus hó 25-ig bezárólag nyújtandók be az Erdőgondnokságnál és azokhoz becsatolandók: ép erős testalkatú, jó látó, halló és beszélő képességet igazoló, vármegyei főorvos vagy honvéd-törzsorvos által kiállított bizonyítvány, a magyar nyelvnek szóban és írásban való birását igazoló okmány (legujabban végzett szakiskolásoknál ezen két okmány nem kívánatik) az életkor és illetőségről tanuskodó anyakönyvi kivonat, iskolai és erkölcsi bizonyítvány és végül a nöllenséget igazoló okmány.

A mennyiben végzett erdőőri szakiskolás vagy már hason szolgálatot teljesített pályázó nem jelentkezne, fentebbi igazolványokat csatoló kiszolgált katona altisztek kérvénye vétetik figyelembe.

Szekszárd, 1907. július hó 24-én.

Ny. 41.

A közalap. m. kir. Erdőgondnokság.

2662/1907. szám.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott m. kir. erdőhivatal kerületében megüresedett egy II-od osztályu erdőaltiszti (erdőőri) és egy II-od osztályu, előléptetés esetén egy I-ső osztályu erdőlegényi állomásra, az állomány-szerű illetményekkel pályázat nyittatik.

Az erdőaltiszti állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt erdőőri szakvizsga letételét — az állami szolgálathba lépni kívánók a fentiekén kívül és az erdőlegényi állásokra pályázók ép és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kincstári erdőészeti orvos, vármegyei főorvos, avagy honvéd-törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, — valamint életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, továbbá tanulmányaikat, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket az 1907. évi augusztus hó 15-ig ezen m. kir. erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Hiányosan felszerelt és elkésve érkezendő kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Apatin, 1907. évi július hó 24-én.

Ny. 42.

M. kir. Erdőhivatal.

4711/1907. sz.

Pályázati hirdetés.

Rózsahegy nagyközségnél elhalálozás illetve áthelyezés folytán a vlkolineczi erdőőri állomás megüresedvén, ezen állásra pályázat nyittatik.

Javadalmazás: Évi 500 korona kezdőfizetés havi utólagos részletekben és a megalkotandó szabályrendelet szerinti korpótlékok. Természetbeni lakás a vlkolineczi erdőőri lakban, szabad fűtés, 2 darab szarvasmarha szabad legeltetése és évenként egy rend egyenruha.

Azon esetben, ha az erdőőri nyugdíj-intézmény a nagyközségnél létesíttelnék, a kinevezendő erdőőr abba köteles leendő belépni.

A sajátkezüleg irandó és Rózsahegy nagyközség előjáróságához 1907. évi augusztus hó 15-éig benyújtandó pályázati kérvények kellékei: az erdőtörvény 37. §-ában megszabott minősítés, a magyar és tót nyelvekben való jártasság és testi épséget igazoló orvosi bizonyítvány.

Az állás 1907. évi szeptember hó 15-én elfoglalandó.

Rózsahegy, 1907. évi július hó 24.

Ny. 44. Az előjáróság.

Pályázat erdőőri állásra.

Árvavármegye közig. erdőészeti bizottságától f. é. 677. sz. a. nyert felhatalmazás alapján a **Lokeza állomáshellyel** rendszeresített járási erdőőri állásra pályázatot hirdetek.

Az állással 800 kor. kezdő fizetés, valamint az »Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénzlár« keretén belül való betegségély és nyugdíj van összekötve. Az állásra csak oly egyének pályázhatnak, kik feddhetlen előéletűek, 24-ik életévüket betöltötték, az erdőőri szakvizsgát belsőföldön jó sikerrel letették, ép testalkatúak s a magyar és a tót nyelvet szóban és írásban birják.

Sajátkezüleg írott s a fenti kellékeket igazoló okmányokkal, valamint szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt kérvények, az előlemlített bizottsághoz czimezve, az alulírott hivatalnál legkésőbb f. évi augusztus hó 20-ig nyujtandók be.

A kinevezett erdőőr állását legkésőbb f. évi október hó 1-én köteles elfoglalni.

Nagybistertecz, 1907. évi július hó 30-án.

Alsókubini m. kir. állami erdőhivatal:

Förster Gyula s. k.

m. kir. erdőmester.

Ny. 45.

Pályázati hirdetés.

Folyó évi október hó 1-re kerestetik egy kauczióképes, 32—40 éves nős, erdőőr (erdész).

Pályázótól megkívántatik, hogy a lombfaerdők kezelésében teljes jártassággal bírjon, tollforgató legyen s úgy a magyar mint a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja. Továbbá megkívántatik, hogy pályázó kitűnő fővadadász legyen és egy urat cserkészés alkalmával kellő körültekintéssel és szakértelemmel vezetni képes legyen. Az állás, melyhez a megélhetéshez elegendő fizetés jár, kellemes és állandó.

Fenti állásra pályázni kívánók — csakis kitűnő ajánló levelekkel és bizonyítványokkal bírók — felhivatnak, hogy eddigi alkalmaztatásukat bizonyító hiteles igazolványaik és bizonyítványaik másolatával, valamint fényképpel felszerelt, német és magyar nyelven szerkesztett pályázati kérésüket e lap szerkesztőségéhez »A. Z. 100« jelige alatt mielőbb nyújtsák be. E. 39. 2—3

Személyes bemutatkozás csakis **kívánatra.**

Pályázati hirdetés.

Egy erdőőr kerestetik méltóságos gróf Kinsky Zdenkó úr petrisi uradalmában, Aradmegye.

Évi fizetés 144 korona, gabona 1440 hectoliter, 1 hold bevetetlen föld, 12 szekér tűzifa, 1 tehén 1 borjúval nyári legelőn. Lövbér a fennálló táblázat szerint, felfedezett erdei kihágásokból befolyt összegből $\frac{1}{3}$ -dát, szabad lakás kerttel.

Magyar, román, esetleg német nyelv kívántatik.

Folyamodók mélt. gróf Kinsky Zdenkó úr intézőségéhez Petris, Aradmegye, adhatják be folyamodványaikat. E. 43.

Habos juharfát

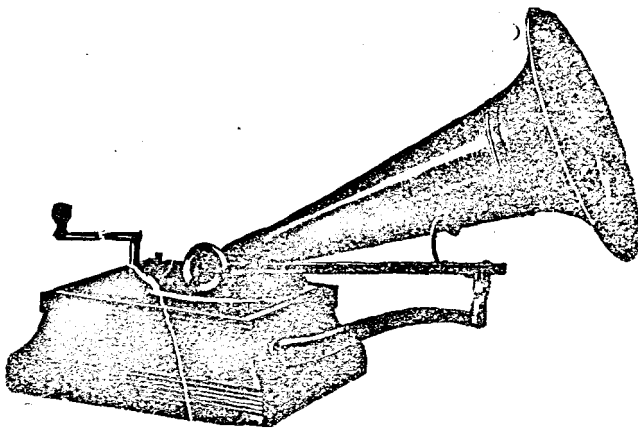
Keresek megvételre.

Ha van a t. olvasók között ki nekem oly forrást megjelöl, hol ilyen fát tényleg megvehetem, minden megvett vagon után **30 korona tiszteletdíjat** fizetek neki.

Steuringer Ede

Antalóc, Ung vm.

Ny. 40.

Ny. 21. 10—24

Eredeti Grammophonok

angyal védjeggyel a legjobbak!

Őrizkedjék az ember utánzatoktól, melyek csak kellemtelenséget okoznak.

Eredeti grammophonok 45 kor.-tól feljebb, legjobb minőségben kaphatók.

Nagy választék lemezekben, havonként új felvételek.

Egy és két oldalon bejátszott lemezek. — Régi, használt lemezek kicseréltetnek.

A Deutsche Grammophon A.-G. egyedüli képviselője Temesvár részére:

KECSKEMÉTI SÁNDOR

látyszerész, villamos műszaki telep, nikkelező intézet
Temesvár-Belváros, (Agrár-palota).

Gyümölcsfa-csemetékkel nagyban

faiskolák létesítésére, gazdasági egyesületeknek nagy mennyiségben, jól és jutányosan szolgálhatok.

Nagyobb szükségleteknél különleges árajánlatokkal készségesen szolgálok. — Készlet 1 éves átültetési és 2 éves átültetett:

több $\frac{1}{2}$ milliónál **alma** — valódi vadalma
közel $\frac{1}{2}$ millió **körte** — vadkörte
cca. $\frac{1}{4}$ „ **birs** — dugványcsemeték
100.000 db kajszin, mandula és őszibarack. — Készletben
gesztenye és gleditschiafák ezerszáma.

cca. $\frac{1}{4}$ millió **Mariannaszilva** — dugványok

„ $\frac{1}{4}$ „ **Myrabolana és szilva**

„ $\frac{1}{4}$ „ **Meggy és cseresznye**

vannak továbbá nagy mennyiségben sorfák, különösen

Árjegyzék, dúsan illusztrált, kívánságra ingyen.

Ny. 2. 15—*

Mühle Vilmos, faiskolák,
es. és kir. udvari szállító **Temesvár.**

SCHERTER TIVADAR

előbb PAUSENBERGER

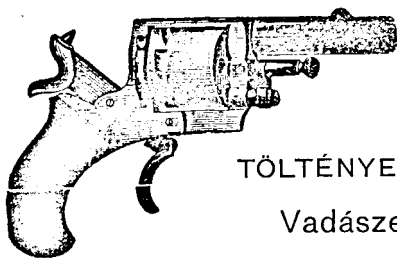
VASKERESKEDÉS

Temesvár-Belváros,

Hunyadi- és Jenő herceg-uteza sarkán.

Telefon 499.

Legnagyobb választék Vadász-, Madár- és Flaubert-fegyverekben. Forgópisztolyok, Browning-ismétlő pisztolyok, Flaubert-pisztolyok.

AMERIKAI
LÉGFEGYVEREK

TÖLTÉNYEK és SERÉT

Vadászeszközök.

Ny. 5. 15-*

52525252525252525252

A vadász-vizsla.

Gyakorlati útmutató a vizsla nevelés-, tanítás-, használat- és gyógykezeléshez.

Második kiadás.

Ára 1 kor. 50 f. a szerzőnél: Stark Dezső főerdész, Drávatamási (Somogy m.) E. 19. 10-*

25252525252525552525

SORFÁK.

Erősebb fákbani nagyobb szükségletnél speciális ajánlattal állok szolgálatra, — különösen

Acer, Gesztenye, Gleditschia, Fraxinus, Maclura, Quercus, telt Crataegus, Robinia stbi-ből.

Mühle Vilmos, faiskolák, es. és kir. udvari szállító

Temesvár.

Ny. 3. 15-*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BLUM ÉS TÁRSA

ELSŐRANGU EGYENRUHÁZATI INTÉZET

BUDAPEST IV, Kossuth Lajos-uteza 14/16. sz.

Mesteri szabású, izlésteljes csinos kiállítású
erdészeti és erdő altiszti egyenruhák

nemkülönben felszerelési cikkek szállítására.

Ezen lap előfizetői által nálunk rendelt cikkek számlaösszegéből 1½%-ot adunk át a fentebb tervezett erdőaltiszti alap javára.

Hivatalos úton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

Polgári ruhák

a legújabb francia- és angol-divat szerint, szinte jutányos árban készíttetnek. Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivételére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. — Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel:

BLUM ÉS TÁRSA

Szerb kir. udvari szállítók.

ő cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállító. A nagyméltóságú földmivelésügyi Minisztérium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha szállító. Az »Országos Erdészeti Egyesület« rendes tagjai.

E. G. 15-*